

imødegaa, thi det er vanskeligt at sige, naar Betimeligheden er der. Men der er navnlig gjort et Hensyn gjældende, som ogsaa har staaet klart for Forslagsstillerne, og det er Hensynet til den hele øvrige kommunale Bessatning. Det var en Forespørgsel om den kommunale Bessatning i Almindelighed, der gav Anledning til, at dette Forslag fremkom, saa Forbindelsen i saa Henseende jo er klar. Det omtalte Forhold var Forslagsstillerne fuldkommen bevidst, og naar de netop ønskede at fremme dette enkelte Punkt i Særdeleshed, da var det, fordi det maatte være os klart, at naar man kom ind paa Overveielser af den kommunale Bessatning i Almindelighed, da vilde vi støde paa saa mange Vanskeligheder og faae saa Meget at overvinde, at der kun vilde være liden Udsigt til, at vi vilde kunne gennemføre det enkelte Punkt, som vi satte særlig Pris paa. Det var netop under dette Hensyn, at Forslagsstillerne foretrak at fremdrage dette enkelte Forhold, som vi troede var det, der allerstærkest fordrøede en Reform, og jeg vil sige, at denne Forordning stilles stærkest fra en enkelt Del af Kommunerne, nemlig fra de smaa Kjøbstadkommuner. Med Hensyn til Landet formindskes Ulligheden ved den nuværende Bessatning noget gennem Bessatningen paa Hartkorn, der jo altid vil bidrage til at udjevne Ubilligheden. Fra Kjøbenhavn have Forordningerne tidligere været meget bestemt opstillede, men ogsaa der mildnes Ubilligheden noget ved den øvrige store Sammenstrømning, der altid finder Sted til Hovedstaden. Svingen af disse Retninger blive de smaa Kjøbstæder lettede, og jeg tror, at naar der overhovedet har været udtalt Ansøge om at komme de smaa Kjøbstæder imøde og at komme dem til Hjælp, da er her netop et Punkt, hvor det lettest kan ske, og hvor en Smødelommen vilde blive modtagen med overordentlig Anerkjendelse fra de Vedkommendes Side. Der er flere Gange blevet hentydet til Kjøbstadkommissionen. Det vil være ærede Medlemmer bekendt, at denne Kommission blev i sin Tid egentlig ikke, idetmindste ikke her i Thinget, imødeset med store Forventninger, og man er ved Bevillingen af de fornødne Midler dertil

nærmest gaaet ud fra, at man dog vilde vise saa megen Smødelommen ligeoverfor Kjøbstæderne, at man vilde høre deres Klager. Jeg maa for mit Vedkommende tilstaa, at efterat jeg har set Kjøbstadkommissionens Betænkning, ere mine Forventninger blevne overtrufne, thi jeg har der truffet en Række af mindre Punkter, hvor der ganske vist maatte være Noget at udrette til Bedste for Kjøbstæderne. Derimod tror jeg neppe, at der er Anledning til at knytte noget Haab for Kjøbstæderne til de store Punkter, som der i Betænkningen er peget paa, nemlig de to Knudepunkter for Kjøbstædernes Tilværelse: Næringsløvgivningen og Bygningsafgiften, idet man efter min Overbevisning vil paa begge Punkter støde paa saa store Vanskeligheder, at man neppe vil kunne komme nogen Vel. Paa den ene Side staaer den Ret, som Landkommunerne have faaet i Kraft af den gjældende Næringsfrihed, og paa den anden Side staaer den Ret, som Staten nu engang har til Bygningsafgiften. Men det tredje Punkt, der er draget frem, er netop den interkommunale Bessatning. Det er draget frem med Barme af Kommissionen og er ligeledes blevet draget frem omkring i de smaa Kjøbstadkommuner, og det drages frem stærkere og stærkere, fordi dette Forhold kan fremfor noget andet Forhold faae Betydning i de mindre Kjøbstæder, idet nemlig der en enkelt Næringsdrivende kan spille en saadan Rolle, at dersom man, hvad Billighed fordrer, kunde komme til at inddrage ham under Bessatningen, da vilde derved en Betydelig Del af en Kommunes Udgifter kunne dækkes. I Modsetning til, hvad der er yttret af flere Medlemmer om det Uanselige i at knytte dette Punkt til den øvrige kommunale Bessatning, vil jeg derfor tilraade netop at tage fat paa dette enkelte Forhold, støttende mig til den Velvillie, som Tanken i Forslaget har mødt fra alle Sider. Hvad der ellers kan være at indvende imod Forslaget, tvivler jeg ikke om vil kunne fjernes netop ved denne Velvillie, som Lovforslagets Tanke har mødt.

Indenrigsministeren: I Anledning af de Bemærkninger, hvormed den ærede sidste